

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

III. Canones, seu capitula XV. apud Ticinum edita, & apud Pontigonem iterum promulgata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

III.

INCIPIVNT CAPITVLA

QVÆ DOMNVS CAROLVS LVDOVICI Augusti piæ memoriæ filius, vna cum consensu & suggestione venerabilium episcoporum, & illustrium optimatum, reliquorumque fidelium suorum, ad honorem sanctæ Dei ecclesiæ, & ad pacem & profectum totius imperii sui, fecit anno incarnationis Domini nostri Iesu Christi DCCCLXXVI. regni vero sui in Francia XXXVI. imperii autem sui i. indictione IX. mense Februario, in palatio Ticinensi.

TITVLI CAPITVLORVM.

I. <i>Vt Romana ecclesia ab omnibus honoretur.</i>	<i>tu non decenti abstineant.</i>
II. <i>Vt Joanni papa honor obedientiaque ab omnibus exhibeatur.</i>	X. <i>Vt res ecclesiasticas nemo inuadat, & que cum detrimento ecclesie a rectoribus distractæ sunt, repetantur.</i>
III. <i>Vt res ecclesie Romana proprias nemo diripiat.</i>	XI. <i>Vt decima absque fraude offerantur, & a presbyteris episcopi arbitrio dispensentur: & de baptismalibus ecclesiis per earum filios restaurandis.</i>
IV. <i>Vt ecclesiasticis honor & reuerentia præstetur.</i>	XII. <i>Vt episcopi comites & vassos regios diligant vt filios, & hi episcopos honorent vt patres. & vt episcopi in suis episcopis missorum dominicorum potestate fungantur.</i>
V. <i>Vt imperatori honor ab omnibus obseruetur.</i>	XIII. <i>Vt episcopi & comites in pauperum domibus nisi rogati non diuersentur: & vt preda ac deuastationes inhibeat.</i>
VI. <i>Vt episcopi ministerium suum sine cuiusquam impedimento & molestia peragant.</i>	XIV. <i>Vt defuncti episcopi facultates nullus inuadat: sed successoribus reseruentur, vel pro illius anima erogentur.</i>
VII. <i>Vt episcopi per se & presbyteros prædicationi insistant: & fideles diebus festis ad publicas stationes occurrant, domique sua nullus Missas celebret sine licentia episcopi.</i>	XV. <i>Vt infideles regi nemo celet, nec ullam eis sustentationem præbeat.</i>
VIII. <i>Vt episcopi cum clero suo in claustris resideant: presbyteros vero ab ecclesiis suis abesse, aut ab eorum potestate disilire non permittant.</i>	
IX. <i>Vt sacerdotes a familiaritate seminarum, itemque a venatione, armis militaribus, & habi-</i>	

CAPITVLA.

I.

VT sancta Romana ecclesia sicut est caput omnium ecclesiarum, ita ab omnibus honoretur & veneretur. neque quisquam contra ius & potestatem ipsius aliquid iniuste agere præsumat. sed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro vniuersali ecclesia pastorem exhibere curam, atque sacris precibus omnium pro omnibus interpellare auctorem.

II.

Vt honor domino & spiritali patri nostro Ioanni summo pontifici & venerabili vniuersali papæ ab omnibus conferuetur: & quæ secundum sacrum ministerium suum auctoritate apostolica decreuerit, cum summa veneratione ab omnibus suscipiantur, & debita illi obedientia in omnibus conferuetur.

III.

Et licet in omnibus id obseruare velimus, præcipue tamen sancimus, vt in termino beatorum Petri & Pauli apostolorum principum, nemo in eundo & redeundo, vel ibi morando, aliquam vastationem & deprædationem facere præsumat: & quæ ipsius sanctæ Dei ecclesiæ propria sunt, nemo aliqua iniqua machinatione, sine voluntate ipsius sacri pontificis, sibi vindicare præsumat. Quod si quisquam fecerit, restitutis male præsumptis, immunitatem ipsius ecclesiæ persoluat, & bannum nostrum tripliciter componat.

I V.

Vt ecclesiasticus honor, & sacerdotalis atque clericalis reuerentia, debita competentique sinceritatis religione ab omnibus amplectatur, & in omnibus custodiatur, sicut aui & genitoris nostri moment edicta.

V.

Vt imperialis honor ab omnibus fideliter obseruetur, & quæ ab eo, seu per epistolam, seu per legatos præcipiuntur, a nullo impune audeant violari.

VI.

Vt episcopi ministerium suum secundum sacros & sancto Spiritu promulgatos Canones peragant. parochias suas absque alicuius impedimento, prædicando, corrigendo, & confirmando circumeant. & in hoc agendo nullus eis contraire, & quod ad ministerium illorum pertinet contradicere in ipsis parochiis audeat, vel eis exinde aliquam molestiam inferat: sed adiutor, si oportuerit, inuitatus a pontifice quisque ecclesiæ filius existat, vt liceat eis criminalia scelera, & alia quæque corrigenda, inquirere, discutere, & diiudicare canonice. Quod qui temerare proterue præsumpserit, triplicem legem, & triplex bannum nostrum persoluat.

VII.

Vt episcopi secundum sacram iussionem Domini nostri Iesu Christi prædicationem per se vel per suos congruenter exercent, & presbyteros suos vt similiter faciant instruere procurent. Et vt sæculares & fideles laici diebus festis, qui in ciuitatibus sunt, ad publicas stationes occurrant: & qui in vil-

lis & possessionibus sunt, ad publicum officium in plebem festinent. & nullus latibulosa Missarum in suis domibus officia celebrare præsumat sine sui rationabili licentia episcopi.

VIII.

Vt episcopi in ciuitatibus suis proximum ecclesiæ suæ claustrum instituant, in quo ipsi cum clero secundum canonicam regulam Deo militent: & sacerdotes suos ad hoc constringant, vt ecclesias suas non derelinquant, & aliubi habitare præsumant. Sint etiam subiecti episcopo proprio secundum canonicam auctoritatem, nec per contumaciam ab eorum potestate dissiliant. neque sæculari potestati ad hoc eis commendare se liceat, aut eos quilibet recipere audeat, vt contra canonicas leges & debitam episcopi potestatem quodammodo defensentur. Huiusmodi vero sacerdotes episcopalis illico censura disciplinis ecclesiasticis subdat. Nec fas est omnium eorum sollicitudinem episcopos non gerere, quibus in committendis sacris ordinibus dignum visum est communicasse.

IX.

Vt in domibus sacerdotum, propter malæ opinionis famam, habitatio feminarum penitus tollatur, neque illi in domos earum intrare indiscrete præsumant, ne nomen Dei, quod absit, per illos blasphemetur, per quos laudari pie & iugiter debet. venationem quoque nullus tam sacri ordinis exercere præsumat. neque arma militaria pro qualicumque seditione portare audeat: aut habitum

ANNO
 CHRISTI
 1576.

quemlibet tantum apicem sacerdotii non decen-
 tem assumat.

X.

Vt res ecclesiasticas, tam mobiles quam & im-
 mobiles, nemo inuadere vel auferre præsumat. &
 quæ a rectoribus ecclesiæ hæctenus, ob timorem
 vel fauorem, alicui libellario vel emphyteuticario
 iure dolose, vel cum damni detrimento, ecclesiæ
 amissæ videntur, ad pristinum ius reuertantur:
 quatenus liceat illis, quibus eorum cura commissa
 est, quieto & pacifico ordine eas tenere, & pro no-
 bis ac regno nobis a Deo commissio orare, paupe-
 ribusque debita stipendia erogare, familiam eccle-
 siæ iuste & rationabiliter regere & gubernare.
 Transgressoribus autem indicimus, iniuste præ-
 sumpta restituere, & sicut superius præfixum est,
 triplicem legem & triplex bannum nostrum persol-
 uere.

XI.

Vt decimæ collaborationum & animalium, se-
 cundum sacra præcepta, Domino absque fraude &
 aliqua retractione offerantur, & in potestate epi-
 scopi maneat qualiter a presbyteris dispensentur
 canonice. & vt ecclesias baptismales, quas plebes
 appellant, secundum antiquam consuetudinem ec-
 clesiæ filii instaurent.

XII.

Vt episcopi comites & vassos nostros, in paro-
 chia eorum manentes, paterno amore secundum
 ecclesiasticum ministerium diligant: ipsi comites &
 vassalli, seu reliqua generalitas, prædictos episco-

pos vt sanctos patres honorent & venerentur, & ad ministerium illorum peragendum, vbicumque potuerint, eos adiuuare decertent. Si vero, quod non optamus, eis infesti, quo minus quæ Dei sunt exercere possint, reperti fuerint, aut ipsi contra leges officia sua violauerint, & eos quos venerari debent inquietauerint, secundum capitulare aui & genitoris nostri emendent. qualiter quoque presbyteros ac reliquos gradus honorent, ipsius capitularis forma doceantur. Ipsi nihilo minus episcopi singuli in suo episcopio missatici nostri potestate & auctoritate fungantur.

XIII.

Vt episcopi & comites in suis ministeriis comorantes, in suis consistant domibus cum suis vassallis, neque præsumant occasione hospitii in pauperis cuiuspiam vicini domo nisi rogati commorari: quia ob hoc maxime deprædationes & discordias hæctenus pullulasse manifestum est. Præuideant quoque, secundum ministerium vnusquisque suum, ne in potestate illorum prædæ & deuastationes fiant: & si aliqui hoc facere tentauerint, omni sua virtute illis resistent. Et si ipsi per se constringere illos ad emendationem non potuerint, constitutis missis nostris renuntient, vt ipsorum iudicio legaliter secundum capitulare aui & genitoris nostri emendetur. Quod si & ipsi hoc emendare nequiverint, ad nostram notitiam perducant.

XIV.

Vt quoties diuinum iudicium ecclesiæ præsullem a sæculo vocauerit, nullus ad suimet perditionem

ANNO
CHRISTI
876.

nem facultates eius inuadat, diripiat, & ad suos v-
sus transferat: sed erogatoriis & eleemosynariis ec-
clesiasticis, cum ipsius ecclesiæ constituto œcono-
mo, liberum sit canonico more iuste rationabiliter-
que deputata successuro reseruare, vel quibuscum-
que, sicut expedit, pro eius spiritu distribuere.
Quod qui iniqua cupiditate transgredi præsumpse-
rit, vt superius prælibatum est, irrefragabiliter mul-
tetur.

X V.

Vt nemo fidelium nostrorum quodammodo a-
liquem celet quem nostrum scierit infidelem esse:
neque ei sustentationem quamcumque præstare
pertentet, si eum ad nostram fidelitatem reuocare
nequiverit. Quicumque autem contra hoc fecerit,
prædecessorum nostrorum & progenitorum iudi-
cium experietur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Ioannes Tuscanensis episcopus, legatus sanctæ sedis apostolicæ &
domni Ioannis summi pontificis, & vniuersalis papæ, in his quæ su-
pra scripta interfui, consensi, & subscripsi.

Ansegisus Senonum metropolis episcopus, sanctæ & apostolicæ
sedis per domnum Ioannem summum pontificem papam vicarius,
interfui, consensi, & subscripsi.

Ioannes Aretinus episcopus, sanctæ sedis apostolicæ legatus, in-
terfui, consensi, & subscripsi.

Hincmarus Rhemorum archiepiscopus subscripsi.

Aurelianus Lugdunensis ecclesiæ episcopus in Christi nomine ro-
borauit.

Frotarius archiepiscopus consensi & subscripsi.

Ottramnus Viennensis ecclesiæ archiepiscopus subscripsi.

Ioannes Rothomagensis ecclesiæ archiepiscopus subscripsi.

Bertmundus Ebredunensis ecclesiæ archiepiscopus subscripsi.

Ragenelmus Tornacensis ecclesiæ episcopus subscripsi.

Vvalterus humilis Aurelianensis ecclesiæ episcopus subscripsi.

Gerbodus Cabilonensis ecclesiæ episcopus subscripsi.

Gislebertus Carnotensis ecclesiæ episcopus subscripsi.

Hildebodus Suesionensis ecclesiæ episcopus subscripsi.

Rostagnus sanctæ Arelatensis ecclesiæ humilis episcopus subscripsi.

Concil. Tom. 24.

H h h

Isaac Lingonensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Lantbertus Matiscensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Ingelvvinus sanctæ Parisiacensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Geroldus Ambianensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Abbo Neuernensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Ioannes Cameracensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Hadebertus Siluanectensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Odo Belgiuacorum episcopus in Christi nomine subscripsi.
 Ratbertus Valentinae ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Bernarius Gratianopolitanæ ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Agenulfus Gabalitanensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Birico Vvapincensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Alduinus Auenionensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Vvido Vellauensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Hildebrannus Sagensis episcopus subscripsi.
 Vvillebertus humilis Catalaunorum episcopus subscripsi.
 Ragenfridus Meldensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Heirardus Lixouienensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Sigenandus Constantiensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Ætherius Viuariensis episcopus subscripsi.
 Erchambertus Baiocensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Hedenulfus Laudunensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Agilmarus Aruernensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Anselmus Lemouicensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Adalbertus Morinensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Vvillielmus Cadurcorum ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Lupus Albiensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Ottulfus sanctæ Treassinæ ecclesiæ humilis episcopus subscripsi.
 Berardus Virdunensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Arnaldus Leucorum ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Franco Tungrensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Theodoricus Vefontionum ecclesiæ archiepiscopus subscripsi.
 Vvala Autifiodorensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Adolgarus Augustidunensis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Hemico Dienis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Aimarus Ruthenensium ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Theotarius Gerundenis ecclesiæ episcopus subscripsi.
 Hugo abbas.
 Albuftus abbas ex monasterio quod vocatur Bethlehem, siue Fer-
 rarias.
 Hilduinus abbas & bibliothecarius.
 Vvlfardus abbas scripsit & subscripsit.
 Gauzlenus abbas & archicancellarius.